GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 102. Mercurĭ 8 (20) Maiu 1885.

Braşovŭ, 7 (19) Maiu 1885.

Când amŭ primitŭ scirea, că societatea de lectură a studenţilorŭ românĭ dela universitatea maghiară din Cluşiu „Iulia" a fostŭ disolvată prin ordinŭ ministerialŭ, amŭ esclamatŭ, cuprinşĭ de durere şi indignare asupra nedreptăţii, ce s'a făcutŭ tinerimei nóstre de caracterŭ, care ţine cu credinţă neînfrântă la limba şi la naţionalitatea sa:

„Astăḍĭ ne sêmţimŭ mai tarĭ ca vreo-dată, „căcĭ dărîmatŭ este podulŭ ilusiunilorŭ vane din „dĕrĕtulŭ nostru si *a nóstră este junimea română*, „*a nóstră cu sĕmţĕmântulŭ, a nóstră cu dorinţele* „*şi aspiraţiunile ei*. Junimea română a pier„dutŭ o posiţiune slabă, nesigură şi periculósă „la universitatea maghiară din Cluşiu dér a „câştigatŭ convicţiunea morală, că trebue sĕ lup„te tótă viaţa ei cu energiă, cu abnegare de sine „şi cu tóte mijlócele ertate pentru ca sĕ se îm„plinéscă justa şi vechia dorinţă a poporului „românŭ de a avé odată o *universitate română* în „Transilvania...."

A nóstră e junimea română! Amŭ ḍisŭ şi-o repeţimŭ de mii şi mii de orĭ cu mândriă ca sĕ audă tótă lumea şi sĕ scie că poporulŭ românŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ trăiesce încă, şi trăiesce cu speranţă întemeiată într'unŭ viitorŭ mai fericitŭ, demnŭ de elŭ şi de omenire; sĕ scie lumea că avemŭ o junime în a căreia peptŭ bate o inimă românéscă, o junime bravă şi credinciósă care sêmte cu poporulŭ, sufere cu elŭ şi este hotărîtă a lupta, a trăi şi a murĭ împreună cu elŭ.

Acum s'au pututŭ convinge şi contrarii noştrii, că adevĕrŭ amŭ grăitŭ când amŭ susţinutŭ că a nóstră este junimea.

De unŭ anŭ de ḍile „cavalerescii" fii ai lui Arpad din Cluşŭ au pusŭ în scenă, în modulŭ celŭ mai crudŭ şi brutalŭ, prigonirea studenţilorŭ românĭ, carĭ şi-au manifestatŭ la diferite ocasiunĭ sentimentele lorŭ naţionale. Insulte din partea plebei de pe strade, desfiinţarea societăţii de lectură „Iulia", cercetărĭ şi pedepse disciplinare din partea funcţionarilorŭ universităţii şi ale ministrului de instrucţiune, ameninţărĭ şi terorisărĭ necontenite din partea pressei maghiare şi a publicului „cultŭ" maghiarŭ: tóte aceste a trebuitŭ şi trebue încă sĕ le sufere tinerimea nóstră dela universitatea din Cluşiu şi dela alte institute maghiare pentru că este şi voiesce sĕ fie română şi numai română, cu spiritulŭ şi cu sentimentulŭ.

După unŭ anŭ de prigonire se înfiinţéză pe ruinele societăţii „Iulia" o reuniune mare maghiară cu scopulŭ vĕditŭ de a stărui, ca juna generaţiune a Românilorŭ şi a Saşilorŭ locuitorĭ în Transilvania sĕ se desbrace de sentimentulŭ şi de spiritulŭ naţionalŭ şi se adopte sentimentele şi spiritulŭ maghiarŭ. Printr'o apucătură nedemnă câţi-va tinerĭ românĭ universitarĭ fură seduşĭ a se înscrie cu câte 10—20 cr. într'o listă de contribuirĭ pentru acea „reuniune maghiară de cultură." Foile maghiare se grăbiră a publicá numele acestorŭ tinerĭ între numele membrilorŭ reuniunei maghiare.

Triumfulŭ lorŭ pentru acéstă „cucerire" n'a duratŭ însĕ multŭ, de órece numiţii tinerĭ românĭ, vĕḍêndŭ cursa, s'au grăbitŭ şi ei a declará în organulŭ nostru, că ei n'au voitŭ şi nu vorŭ sĕ fie membrii reuniunei maghiare.

Acéstă declarare a fostŭ o palmă grozavă pentru şoviniştii din Cluşiu. Ei au şi sêmţit'o în aşa mĕsură încâtŭ p'aci, p'aci erau sĕ-şĭ iésă érăşĭ din sărită, ca la 3 (15) Maiu anulŭ trecutŭ, şi sĕ arangeze unŭ nou scandalŭ în potriva bieţilorŭ tinerĭ, carĭ s'au lăpĕdatŭ de Satana.

Bunulŭ tactŭ cerea ca foile maghiare sĕ tacă asupra acestui incidentŭ, orĭ câtŭ de neplăcutŭ li-ar fi fostŭ. Dér „bunulŭ tactŭ" este aḍĭ o marfă cu totulŭ necunoscută între şoviniştii din Cluşiu. De aceea ei au atacatŭ pe acei tinerĭ pentru declaraţiunea lorŭ într'unŭ modŭ fórte bruscŭ şi vătămătorŭ şi nicĭ până astăḍĭ mânia lorŭ nu s'a mai stêmpĕratŭ, ba acum se întórce cu tótă puterea asupra organului nostru, căcĭ ele susţinŭ, că memoraţii tinerĭ ar fi căḍutŭ victimă *terorismului* nostru.

Se înţelege, décă cumplitulŭ terorismŭ ungurescŭ din Cluşiu, esercitatŭ asupra tinerimei române universitare maı multŭ de unŭ anŭ de ḍile, n'a pututŭ împiedecá ca acei tinerĭ românĭ sĕ declare în publicŭ, că nu vorŭ sĕ fie membrii reuniunei maghiare din Cluşiu, atuncĭ trebue sĕ esiste o altă putere, care conduce sentimentele tinerimei române şi acésta nu póte fi decâtŭ „terorismulŭ Gazetei."

La aceea, că tinerii românĭ au şi ei o mamă la căreia peptŭ au suptŭ, că au şi ei fraţĭ şi surorĭ, că au şi ei inimă ca sĕ iubéscă şi conscinţă ca sĕ se feréscă de ceea ce le este stricăciosŭ, despoţii din Cluşiu nu se potŭ gândi. Ca sĕ 'şĭ pótă ajunge ei scopulŭ lorŭ şuchiatŭ le trebuescŭ fiinţe făr' de caracterŭ şi făr' de inimă, carĭ sĕ se lase a fi terorisate de dênşii.

Suntemŭ fericiţĭ, că posedemŭ atâta putere magică, ca Cluşienii sĕ se plângă asupra „terorismuluĭ" nostru. Acésta este cea mai eclatantă dovadă, că *a nóstră este junimea română, a nóstră cu sĕmţĕmentulŭ, a nóstră cu dorinţele şi aspiraţiunile ei*!

Drumulŭ cătră Mitroviţa.

De când ne-a binecuvêntatŭ congresulŭ europénŭ dela Berlinŭ cu provinciile turcescĭ Herţegovina şi Bosnia, diplomaţia precum şi strategii austriacĭ îşĭ batŭ capulŭ cum sĕ iésă din înfundătura de astăḍĭ şi cum sĕ ajungă la Marea egeică séu la oraşulŭ Salonicŭ, séu cum ḍicŭ Românii din Macedonia la Suruna, care se află tocmai pe malulŭ mării egeice séu alŭ Archipelagului. De multŭ n'au mai vorbitŭ ḍiarele germane nimicŭ despre acéstă cestiune dar acuma îşĭ ridică cuvêntulŭ unŭ generalŭ austriacŭ cu numele Richard de Gelich, care arată printr'unŭ articolŭ, ce'lŭ publică „Budapester Tageblatt," cum sĕ înainteze Austria până la Mitroviţa în drumulŭ spre Salonicŭ. Acestŭ articulŭ este de urmĕtorulŭ cuprinsŭ:

Când conflictulŭ afganŭ dintre Anglia şi dintre Rusia se pare că ameninţă cu tótă seriositatea, se ivì din nou faima, că amŭ voi sĕ ne lărgimŭ teritoriulŭ de ocupaţiune peste sangeaculŭ dela Novibazarŭ şi sĕ ocupămŭ punctulŭ strategicŭ Mitroviţa. Erau şi vocĭ, carĭ ḍiceau, că trupele nóstre sĕ nu se mai opréscă până la Salonicŭ. Nu cercetămŭ valórea acelorŭ faime, dar suntemŭ de părere, că opiniunea publică în modŭ instinctivŭ a arĕtatŭ ceea ce ar trebui mai târḍiu sĕ se facă negreşitŭ, dacă guvernulŭ nostru a avutŭ unŭ scopŭ mai mare, când a primitŭ mandatulŭ dela Berlinŭ, decâtŭ ca sĕ ocupe numai în modŭ temporarŭ Bosnia şi Herţegovina. Nicĭ unŭ omŭ cu minte nu-şĭ va puté închipuı că noi ne-amŭ dusŭ în Bosnia, ca sĕ împlinimŭ pe spe, sele nóstre o misiune umanitară şi civilisătóre şi sĕ mănţinemŭ ordinea şi pacea pentru Maiestatea Sa Sultanulŭ, spre a ne întórce a casă cu consciinţa împăcată, că amŭ promovatŭ cultura în alte ţerĭ cu miliónele nóstre.

Politica nóstră în peninsula balcanică este vechiă. Pentru de a ocupa Bosnia şi pentru de a pune mâna pe peninsula balcanică, amŭ vĕrsatŭ multŭ sânge până la bătaia dela Mohaciu şi armatele austriace pela capĕtulŭ seculului 17 şi pe la începutulŭ seculului alŭ 18 s'au luptatŭ voinicesce. Şi dacă diplomaţii austriacĭ s'au ocupatŭ cu probleme mai marĭ, ei nu s'au cugetatŭ, ca sĕ neglige la Dunărea inferióră şi dincolo de Sava interesele Austriei. Austria puté cugetá la politica lui Iosifŭ II numai după ce s'a desfăşuratŭ cestiunea orientală şi după ce în urma rĕsbóielorŭ s'au formatŭ în peninsula balcanică staturĭ naţionale.

După ce s'a încheiatŭ rĕsboiulŭ ruso-turcescŭ dela 1878, a sositŭ timpulŭ ca Austria sĕ ocupe Bosnia, care are însemnătate strategică şi politică şi astfelŭ sĕ pună piciorulŭ în peninsula balcanică, spre a trage popórele în sfera sa de acţiune. Chiarŭ înainte de congresŭ au lucratŭ diplomaţii pentru Bosnia şi Andrássy s'a opusŭ, ca Bosnia şi Herţegovina sĕ devină ţĕrĭ autonóme. Când a scrisŭ Lordulŭ Derby, ca sĕ capete aceste douĕ provincii autonomiă şi administraţiune locală, atuncĭ a ḍisŭ Andrasy: că Austria nu póte suferi acésta, pentru că acolo suntŭ interesele vitale ale Austriei în jocŭ. Acéstă posiţiune a apĕrat'o Andrassy şi la congresulŭ din Berlinŭ.

Insemnătatea politică a provinciilorŭ ocupate nu o mai atingemŭ, ci numai pe cea militară. Prin ocuparea acestorŭ provincii ne este asigurată Dalmaţia şi posiţiunea nóstră în Marea-adriatică. Prin aceea, că ne-amŭ asiguratŭ provinciile nóstre din Sudŭ-ostŭ, amŭ ajunsŭ în posesiunea acelorŭ defileurĭ strategice, ce le formézá stâncile şi pădurile frontariei muntenegrene şi sêrbescĭ, acelea defileurĭ, care ne facŭ posibilŭ, ca sĕ mergemŭ cătră Mitroviţa şi cătră Salonicŭ. Prin aceea, că trecemŭ peste Novibazar ajungemŭ la Coşoviţa, unde amŭ avutŭ multă bătăi cu Turcii.

Dacă voimŭ, ca posiţiunea nóstră sĕ fie asigurate şi ca noi sĕ putemŭ juca unŭ rolŭ însemnatŭ în peninsula balcanică, atuncĭ trebue sĕ ocupămŭ Mitroviţa. Politica de ocupaţiune îşĭ are adversarii sĕi şi încă mai mulţĭ adversarĭ decâtŭ partisanĭ. Spesele şi frica de încurcăturĭ îi face sĕ stée pe gândurĭ. Incurcăturile din Orientŭ însĕ nu se vorŭ puté înlătura şi Austria sĕ profite de ocasiune şi sĕ-şĭ întărescă posiţiunea.

SCIRILE ḌILEI.

Ni se scrie din Deva urmĕtorulŭ faptŭ, care arată cum se sciu folosi de visteriă stăpânii: »Unŭ jude maghiarŭ dela tribunalulŭ din Deva, cu léfă anuala fixă de 1600 fl., împlinâvindu-se cerŭ dela ministerŭ şi unŭ ajutorŭ bănescŭ, care, pe basa recomandărei preşedintelui dela tribunalŭ, i se şi acordă, cu tóte că legea numai oficianţilorŭ dela manipulare concede unŭ astfelŭ de ajutorŭ.« Şi bietulŭ ţĕranŭ, care uneorĭ n'are nicĭ mălaiu sĕ mănânce, i se vinde şi cojoculŭ din spinare, numai sĕ nu se simţă golulŭ în visteriă.

—0—

Primarulŭ Braşovului d. Brennerberg a făcutŭ cunoscutŭ consiliului comunalŭ ţinutŭ la 13 Maiu n., că venitulŭ taxelorŭ pentru pavagiulŭ oraşului, încasate la bariere, a fostŭ în luna Martie a. c. de 2495 fl. 20 cr., ér acsisele orăşienescĭ în aceeaşĭ lună de 6574 fl. 63 cr.

—0—

Direcţiunea poştelorŭ din Sibiiu publică concursŭ cu terminŭ de 3 sĕptĕmânĭ pentru postulŭ de magistru postalŭ în Varfalva, comit. Turda-Arieşŭ. Cauţiunea 100 fl. Salarŭ anualŭ 150 fl. şi 40 fl. cheltuelĭ de cancelariă, pentru postulŭ de magistru postalŭ în Nadoşulŭ săsescŭ, comt. Târnavei micĭ. Cauţiunea 100 fl. Salarulŭ anualŭ 120 fl., 40 fl. cheltuelĭ de cancelariă şi 300 fl. cheltuelĭ de transportŭ.

—0—

Reuniuneaa de maghiarisare din Cluşiu îşĭ va in-

tinde activitatea sa peste 16 comitate, ér nu numai peste 12.

—0—

Foile unguresci din Clușiu, vorbindŭ despre corespondențele nóstre din Blașiu, au găsitŭ că „hora« este Horea. Apoi se nu rîḑi de »deșteptăciunea« foilorŭ maghiare!

—0—

In ședința dela 16 Maiu n. a camerei deputaților din Pesta s'a adusŭ din nou vorba asupra juriului din Sibiiu. Deputatulŭ Blasius Orbanŭ cerŭ ministrului-președinte Tisza, sĕ-șî dea mai curêndŭ rĕspunsulŭ sĕŭ la interpelațiunea ce i-a adresat'o. Ministrulŭ a rĕspunsŭ, că-șî va da silința sĕ-șî procure unele date, că de altmintrelea elŭ a făcutŭ cunoscutŭ hotărîrea guvernului d'a desființa juriulŭ din Sibiiu, și că ocolulŭ acestui juriu se va împărți între Clușiu și TĕrguMureșului.

—0—

Guvernulŭ română a stabilitŭ programa pentru serbarea dela 10 Maiu pe care Regele a aprobat'o. Acéstă programă este aceeașî ca și cea din anii trecuțî: 101 tunurî vorŭ anunța ḑiua de 10 Maiu, Te-Deum la Mitropoliă, primirea oficială la Palatŭ, defilare de trupe, prânḑ la soldațî și raniți, séra iluminațiă, representațiă de galâ la Teatrulŭ Naționalŭ.

—0—

O placă comemorativă de marmoră se va încrusta în zidulŭ casei Nr. 6 din str. Clemenței, în Bucuresci, unde s'a născutŭ C. A. Rosetti. Acéstă placă se va face de primăriă.

—0—

In nóptea de Lunî spre Marțî, în sĕptĕmâna trecută, s'a prinsŭ pe lângă Oltenița renumitulŭ banditŭ Șogorŭ, împreună cu alțî tovarășî ai sĕi, cari aruncaseră spaima printre poporațiunile din județele Ialomița, Ilfovŭ, Vlașca și Brăila. Călărașii carî au prinsŭ pe acestŭ banditŭ au făcutŭ usŭ de armele lorŭ, rănindu-lŭ greu la piciorulŭ și mână dréptă, astfelŭ că rănitulŭ se găsesce la spitalulŭ dela Oltenița. Se afirmă »Românului,« că acestŭ Șogorŭ avea relațiunî cu óre care C... care îi comunica numele persónelorŭ ce se puteau ataca cu folosŭ.

—0—

Mathilda Adlerowa. In numerii trecuțî anunțaserămŭ serata dramatică a d-șórei Mathilda Adlerowa dela teatrulŭ din Aachen cu concursulŭ d-lui Bettelheim din Bucuresci. In séra de representațiă, Joi 2 Maiu, așteptarea publicului până la începerea representației a fostŭ încâtva penibilă: trebuia fără de voiă sĕ ne gândimŭ la réua impresiune și disposițiă, ce trebuia sĕ i-o causeze artistei tragediane modestulŭ numĕrŭ, în care s'a înfățișatŭ publiculŭ. Fórte surprinḑĕtóre a fostŭ absentarea aprópe demonstrativă a publicului săsescŭ, care a fostŭ representatŭ numai prin câteva persóne. O artistă ca d-șóra Adlerowa ar fi meritatŭ o mai mare atențiune. Cu tóte acestea tênĕra tragediană a sciutŭ sĕ țină, întréga sérâ, publiculŭ în cea mai incordată atențiune, oferindune atâtea scene frumóse, de o adevĕrată plăcere, ca »Deborah«, comitesa »Orsini« ș. a. D-șóra Adlerowa e dotată dela natură cu tóte acele calități, ce trebue sĕ întrunéscă o tragediană: fisicŭ și înfățișare maestósă, organŭ plăcutŭ și puternicŭ, ochî espresivî. A doveditŭ că posede unŭ talentŭ însemnatŭ și o scólă escelentă, pentru a juca cu efectulŭ recerutŭ și cu pasiune covĕrșitóre. In diferite scene și mai alesŭ ca comitesa »Orsini« a seceratŭ aplause îndelungate. Impresiunea generală a fostŭ câtŭ se póte de bună și favorabilă pentru artistă. D. Bettelheim a complectatŭ programulŭ cu recitațiunî esecutate cu multă artă și a ajutatŭ artistei prin predarea rolurilorŭ corespondente acesteia. Dênsulŭ posede o voce sonoră și póte cu multŭ succesŭ sĕ și-o nuanțeze producêndŭ prin acésta unŭ însemnatŭ efectŭ, asupra auḑitorului. Scena a treia (Brutu și Antoniu) din actulŭ III din »Iuliu Cesare« de Shakespeare, care pretinde atâta putere retorică și dramatică, a recitat'o cu mare succesŭ. Aplause numeróse au întêmpinatŭ pe amêndoi. Dșóra Adlerova a primitŭ și douĕ buchete.

—0—

Soldații bulgarî, cari insultaseră și jefuiseră pe guvernanta și servitórea agentului britanicŭ din Sofia, au fostŭ judecațî de consiliulŭ de rĕsboiu bulgarŭ și condamnațî la pedepse dela 6 până la 12 anî de muncă silnică.

Adunarea din Deșiu.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

II.

Amŭ arĕtatŭ în numĕrulŭ trecutŭ, că fișpanulŭ Banffy, vrêndŭ sĕ profite de sgomotulŭ provocatŭ prin apucăturile lui șirete în adunarea comitatensă, a căutatŭ sĕ trécă repede prin votulŭ adunărei punctulŭ acela din programŭ, care propune maghiarisarea numelorŭ nemaghiarilorŭ. S'a înșelatŭ însĕ Banffy.

Deodată vedemŭ, că se ridică unŭ venerabilŭ bĕtrânŭ și cere cuvêntulŭ. Era fostulŭ deputatŭ dietalŭ Andreiu Medanŭ din Șomcuta mare. Cu voce cam debilă, însă cu argumente valoróse arătă dauna, ce o causéză maghiarisarea numelorŭ, provocându-se la marea confusiune ce se produce, intre altele, la cărțile fundunare. Decî respinge acestŭ punctŭ, care lovesce în naționalitățile nemaghiare. Ce folosescŭ însĕ argumente unei mulțimî atâtŭ de însuflețite pentru însemnătatea ḑilei! Vorbitorulŭ fŭ întreruptŭ adese cu tumultuóse strigărî: Elál, elál, nem igaz etc. (Josŭ, josŭ, nu'i adevĕratŭ).

Dŭpă d-lŭ Medanŭ se sculă și luă cuvêntulŭ d-lŭ Gabrielŭ Manu din Deșiu. D s'a ca și antevorbitorulŭ arătă rĕulŭ ce-lŭ pricinuesce schimbarea forțată a numelorŭ și arătă absurditatea acestei lucrărî cu esemple. Așa aduse unŭ esemplu, că unŭ cutare Constantinŭ Câmpeanu voi sĕ trécă în România. Fiindŭ însĕ că în pașaportŭ se botéză pre ungiuresce Mezei Szilárd, bietulŭ omŭ fŭ trimisŭ îndĕrĕtŭ dela graniță, ḑicêndu-i că voiesce sĕ amăgéscă pe funcționarî. Decî respinse și d-sa punctulŭ acesta. Observămŭ, că și d-sa fŭ întreruptŭ cu dese: elál și încă *de cătră mulți, carî nu au dreptulŭ de a vorbi și votâ, între carî mai mulți jidanî și oficialî inferiorî.* Și d-lŭ Medanŭ și d-lŭ Manu vorbiră în limba maghiară.

Se sculă d-lŭ Gregoriu Stețiu, advocatulŭ diecesanŭ din Gherla. Domnia sa, basatŭ pre § 3 artic. de lege pentru egala îndreptățire, voi sĕ vorbéscă în limba sa maternă. Unŭ sgomotŭ nedescriptibilŭ se începŭ și nu voi a mai încetá. Elál, elál, și câte sbierăte ca de fiére sĕlbatice nu dedeau rêndŭ d-lui Stețiu sĕ ajungă la vorbă. Se sună clopoțelulŭ. Prefectulŭ dete dreptŭ d-lui vorbitorŭ sĕ vorbéscă, provocându-se la legea, carea îlŭ îndreptățesce. In deșertŭ, tumultulŭ nu voia sĕ mai încete. D-lŭ Stețiu cugetândŭ că va ave efectŭ, se adresă în limba maghiară la cavalerismulŭ națiunei maghiare, care cavalerismŭ scie respectá bunacuviință. Până vorbi ungiuresce sgomotulŭ asurḑitorŭ mai slăbi, îndată ce începŭ românesce crescŭ érășî. D-lŭ Stețiu, sprijinitŭ de câteva voci române, în însuflețirea sa dechiară, că ori câtŭ vorŭ strigá numai românesce va vorbi. Strigărî: »Oláh országban! Le velle!« (Dute în România! Josŭ cu elŭ!) Mai interveni prefectulŭ cu clopoțelulŭ și abia după o luptă de unŭ pătrarŭ de oră d-lŭ Stețiu îșî putŭ desvoltă argumentele sale puternice, pentru a combate acestŭ punctŭ. Intre altele d-sa ḑise, că procedura acésta ilegală revoltă întru atâta inimele Românilorŭ, încâtŭ ar pute sĕ conducă la revoluțiune. Rĕu înțelesŭ de mulțimea neînțelegĕtorilorŭ, unŭ sgomotŭ infernalŭ se ridică strigândŭ: „Acesta amenință cu revoluțiune.«

Tóte argumentele Românilorŭ nu folosiră nimica. După ce vorbi advocatulŭ din Deșiu Lészai cu destulŭ rabulismŭ, ḑicêndŭ că prin maghiarisarea numelorŭ nu se atacă nicî dreptulŭ, nicî libertatea naționalitățilorŭ și că ea nu produce nicî unŭ rĕu naționalitățilorŭ, și mai vorbi unŭ Torma cu argumente destulŭ de naive, — replică prefectulŭ cu tonŭ destulŭ de apĕsatŭ, respingêndŭ argumentele produse de Românî și în specialŭ fórte turburatŭ respinse espresiunile d-lui Stețiu, ca unele ce arŭ fi ațițătóre. „Trebue sĕ mĕ îndoiescŭ despre patriotismulŭ d-tale.« ḑise prefectulŭ Banffy, »când d-ta întrebuințezî astfelŭ de espresiunî, carî nu s'au auḑitŭ între pĕreții acestei sale a comitatului.« La ce d-lŭ Stețiu replică, că cuvintele sale au fostŭ rĕu interpretate. Apoi se propuse adunărei, ca sĕ lase aprobarea séu respingerea acestui punctŭ la bunăvoința ministrului de interne, ceea ce se și primi cu maioritate cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ în sală erau destui jidanî și ungurașî fără votŭ, și cu câtŭ însuflețirea pentru jubileu îi făcŭ mai șoviniștî. Cum va lucrá d-lŭ ministru de interne, aproba-va séu respinge-va acestŭ punctŭ, nu avemŭ sĕ stămŭ la îndoiélă nicî unŭ momentŭ.

Trebue sĕ observămŭ, că așa desbaterî sgomotóse, nerespectarea legei în așa mĕsură și o derîdere a constituționalismului ca și în adunarea municipiului Solnocŭ-Dobéca, nu se întêmplă nicăirî în lume. Și totușî ministrulŭ Tisza se provocă în rĕspunsurile date deputaților Truța și Babeșŭ la libera desvoltare a naționalităților și încă cu o duplicitate de perfectŭ fariseu, întrebândŭ: unde este în Europa vr'unŭ statŭ, în care libertatea desvoltărei sĕ fiă garantată așa ca în Ungaria? *Dar indiferentismulŭ românescŭ și aicî e fórte mare.* Nu putemŭ retăce, că unŭ Românŭ representantŭ în congregațiune fŭ apostrofatŭ de nisce „Maghiarî noui« cu epitete: »Oláh, menjen Oláhországban, Bukárestben, ha nem teszik a magyar nyelv.« (Olahulŭ, ducĕ-se în țéra Olahilorŭ, în Bucuresci, dacă nu îi place limba ungurescă). *Ba unulŭ ḑise, că ar trebui ca sĕ fimŭ sub unŭ guvernŭ ca alŭ Rusiei noi Românii, ca sĕ ne trimită în Siberia,* dacă facemŭ de acele, că ne opunemŭ limbei maghiare.

Ca solgăbirĕu în cerculŭ Cheucheșului a fostŭ alesŭ Nagy Lajos, fostŭ adjunctŭ în Lăpușŭ și mai pre urmă în Gherla.

După închiderea sesiunei i-se presentară omagiele din tóte părțile. Intre alțî gratulatorî de din afară, vĕḑurămŭ cățî-va țĕranî și țĕrance de națiune Sașĭ în haine de sĕrbătóre, mergêndŭ spre a depune omagiele lorŭ marelui loru binefăcĕtorŭ (?). Aceștia atraseră cu deosebire atențiunea generală asupră-le; póte sĕ fi fostŭ autorisațî din partea națiunei săsescî, ca sĕ facă acésta pentru marele favorŭ ce-lŭ arată d-lŭ prefectŭ Banffy cătră ei. Episcopulŭ de Gherla Szabo fŭ representatŭ prin d-lŭ Coroianŭ canonicŭ, și Demianŭ profesorŭ de teologiă, lângă carî se alătură și d-lŭ protopopŭ localŭ Vele.

La banchetŭ luară parte, după cum auḑimŭ, și doitrei preoțî românescî. Fiă-le de bine! **Fabritius.**

FOILETONŬ.

Scrisorî din Cernăuțî.

Sunt în Cernăuțî de vre-o trei anî. — Multe amŭ vĕḑutŭ și multe amŭ petrecutŭ. O ḑi trece alta vine și Cernăuții nu sĕménă a mai fi Cernăuțî. Și cum așa? Écă așa — Cernăuții se silescŭ a fi Bucurescî.

Cum așa mĕi nene? îmî ḑise mai deunăḑî unŭ vechiu amicŭ. Én ascultă și nu te mira. la Cernăuțî avemŭ societatea »Armonia,« societatea academică „Junimea,« »Academia ortodoxă« și.... én găcesce — societatea, ba nu, teatru de diletanțî românŭ, ḑicŭ românŭ, căcî mai este și unulŭ »polonŭ,« și ca sĕ fie trei și unulŭ rutênŭ. Deórece am amintitŭ în urmă despre teatrulŭ de diletanțî românŭ — sĕ vedemŭ ce o mai fi și asta.

Imî aducŭ aminte de teatrulŭ naționalŭ din Iașî, care la începutulŭ sĕu încă era de diletanțî; póte o dá ceriulŭ c'o fi și alŭ nostru ca acela. Ilusiune efemeră séu mai bine ḑisŭ gărgăunî de fată mare. Și étă de ce:

La noi în țéră — sĕ le spunŭ numai Bucovinenilorŭ ca sĕ nu rîdă ceilalțî românî — diletanții românî nu sciu românesce. Jócă pe scenă nu pentru a deștepta și a desvoltă sêmțulŭ naționalŭ, precum cere misiunea unui astfelŭ de teatru, ci diletanții mergŭ pe scenă mai multŭ pentru distracțiune și petrecerea lorŭ proprie. Nu suntŭ esagerarî, și nicî o domnișóră și nicî unŭ domnișorŭ nu póte sĕ pună mâna pe inimă și sĕ ḑică că nu-i adevĕratŭ.

Am ḑisŭ că nu sciu românesce. Poftiți de ascultațî: La repetiții nu s'aude vorbindu-se românesce, ci *„die Baba hârca ist schön — singen wir noch „hai Ilénă la poénă" — etc.* In ḑiua representării, sĕrmanele culise câte cuvinte frumóse și galante mai audŭ, dér în limba germană — sciți pentru că Românilor noștri diletanțî le e mai plăcutŭ așa. Am firma convincțiune și mĕ prindŭ pe orî și ce, că nicî unulŭ din diletanțî și diletante n'au cititŭ pe autorii românî, dér pe cei germanî — din scórță în scórță.

Cu astfelŭ de puterî numai ceea ce ar trebui sĕ ajungă unŭ teatru de diletanțî nu va ajunge. Aci nu e ținta deșteptarea câtŭ mai multŭ îngâmfarea, parodia și'n urmă interesulŭ.

Dicŭ interesulŭ și écă de ce: Omulŭ vré sĕ-șî câștige merite cu orî ce prețŭ, mijlócele sânțescŭ scopulŭ. Unulŭ vrea sĕ fie nemuritorŭ ca întemeetorulŭ teatrului altele și alții vréu unŭ mire séu o miresă — aci este mezatulŭ și la darabană (toba) lumea se adună. Din când în când mergŭ și teologî — dacă-i lasă P. Cuviosia sa părintele Rectorŭ, și sciți cuvêntulŭ românescŭ: »Nu scii de unde ese epurele.«

Cunoscŭ nisce domnișóre, cărora afară de rolulŭ de pe scenă le e rușine a vorbi românesce, — și cum sĕ nu le fie când părintele din Molodia, ro...mânŭ... ba nu, rutênŭ fanaticŭ tatălŭ d șórelorŭ, esiléză biata limbă română din biserică, cu tóte că satulŭ e românescŭ. Domnia sa crede că — deórece Românii odată aveau limba slavă în biserică — Dumneḑeu s'a deprinsŭ cu dênsa și aḑi nu mai scie românesce, dér nicî nu vré sĕ scie precum nu vrea nicî domnia sa. In fața lumii trece de Românŭ — verde, ca érba, ca Cucernicia, ba am uitatŭ: Prea Cucernicia, căcî consistoriulŭ nostru, de-i ședea în douĕ luntre, te înalță. Mai avemŭ și alții carî numai rĕu ne facŭ. Ce sĕ facî? rugină vechiă din némulŭ și timpulŭ lui Hacman.

Părinții rutenî, copiii, din interesŭ românî, — unde mergemŭ? Așa-i că esistența teatrului este asigurată de brumă? — Vomŭ vedé.

Dela teatru sĕ ne preumblămŭ nițelŭ pe stradă. E lume multă, vine dela teatru; o claiă de Nemțî, ba nu, Românî, dér ca sĕ nu-i înțelégă nóptea, vorbescŭ nemțesce. Nu vĕ mirațî, moda-i așa. Ce sĕ facî? De-i câta sĕ îndrepțî lumea cu umĕrulŭ, te-ai prăpăditŭ, Românii te ucidŭ. N-ai încătrău decâtŭ sĕ le dai largŭ, sĕ te ducî peste nouĕ mărî și nouĕ țĕrî, în Bucovina nicî momêntulŭ sĕ nu-țî sape.

Afaceri comunale.

Brașovŭ, 4 (16) Maiu.

In ședința de Mercurĭ a consiliului comunei nóstre orășenescĭ a rĕspunsŭ primarulŭ d. Franciscŭ de Brennerberg la interpelările, despre carĭ amŭ vorbitŭ în Nr. 80 alŭ fóiei nóstre dela 10 (22) Aprilie.

Rĕspunsulŭ la interpelarea d-lui Schuster privitóre la broșura ungurésca, în care se atacă consiliulŭ și funcționarii comunalĭ, primarulŭ îlŭ cetĭ de pe hârtiă. Elŭ declară că a cetitŭ broșura redigiată de advocatulŭ Dr. Ignatz Weiss și a cetitŭ și articlulŭ din fóia ungurésca de aicĭ »Brasso«, în care se laudă acea broșură. Dér acéstă broșură, ḑice primarulŭ, cuprinde o mulțime de esagerărĭ, desfigurărĭ, neadevĕrurĭ rĕutăcióse și denunțărĭ false, pe carĭ a-le rĕsfrânge nu ține de demnŭ. Afară de acésta broșura, conține frase generale, nu citéză casurĭ concrete, nu acusă persóne anumite, de aceea primarulŭ nu se sémte îndemnatŭ a ordoná vre-o cercetare și crede că nu se unesce cu demnitatea lui de primarŭ, de a rĕspunde la acéstă broșură prin ḑiare sĕu de a intentá unŭ procesŭ de presă. In fine declară că, de câte orĭ i-au venitŭ la cunoscință casurĭ de incapacitate sĕu negligentă a impiegațilorŭ comunalĭ, tótdeuna și-a făcutŭ datoria.

Totodată primarulŭ a rĕspunsŭ la interpelările privitóre la procesele costisitóre și nenorocite cu inginerulŭ Kellhofer și cu I. Rosner. Celui dintéiu comuna a trebuitŭ sĕ-i plătéscă o despăgubire de 4143 fl. 93 cr. Se va cerceta, carĭ funcționarĭ suntŭ de vină la resultatulŭ nenorocitŭ alŭ acestui procesŭ, și se va raportá consiliului comunalŭ.

La cele două interpelărĭ ale d-lui advocatŭ Pușcariu, a) în privința trăgănărei afacerei rĕscumpĕrărei regalelorŭ cerute de comunele Zĕrnescĭ, Branŭ și Vlădenĭ, rĕspunse primarulŭ, că din causă că s'a schimbatŭ fișcalulŭ (advocatulŭ orașului), care a fostŭ și notarŭ în comisiunea respectivă, afacerea stă baltă; b) în privința reconstruirei castelului dela Branŭ asemenea tóte stau baltă, din causă că s'a schimbatŭ inginerulŭ orașului. Primarulŭ promite înse, că va îngriji, ca aceste două afacerĭ sĕ nu se îngrópe de totŭ, și-șĭ reservă d'a referá despre ele din șése în șése lunĭ.

Qui habet tempus, habet vitam. Comuna nóstră, vechiă cum e, are prospecte în puterea acestei ḑicale și a promisiunilorŭ d-lui primarŭ sĕ mai trăiască încă o miă de anĭ totŭ în starea de față »înfloritóre.«

Urméză apoi interpelarea d-lui N. Strĕvoiu adresată primarului. Interpelantulŭ amintesce casulŭ nenorocitŭ întâmplatŭ în nóptea de Sf. George, când polițistulŭ Biro a omorâtŭ pe Vasile Olteanu, și pune întrebarea, că óre nu s'ar fi pututŭ încunjura comiterea acelui omorŭ?

Interpelantulŭ a primitŭ informațiunea, că polițiștii au fostŭ recvirațĭ într'ajutorulŭ pădurarilorŭ la apĕrarea pădurei în nóptea de Sf. George. Este cunoscutŭ, că ḑiua de Sf. Gheorghe se privesce ca ḑiua reînvierii naturei și că locuitorii din Scheiu s'au deprinsŭ încă din vechime a aduce acasă pentru ḑiua de S-t. George câte o ramură verde, ca semnŭ visibilŭ alŭ naturei reînviate. După a sa părere recvirarea forțelorŭ polițiene pentru apĕrarea pădurilorŭ n'a fostŭ necesară, deórece nu s'a ivitŭ casulŭ, ca locuitorii din Scheiu sĕ opună pădurarilorŭ forța brută. Afară de acésta se tractéză de concetățenii noștri, pe carĭ pĕdurarii îi cunoscŭ, prin urmare aceștia n'aveau decâtŭ sĕ noteze pe fiecare stricătorŭ de pădure, pentru ca sĕ fie pedepsitŭ pentru vina sa. Astfelŭ nu s'ar fi perdutŭ viața unui concetățénŭ pentru câteva ramurĭ de frunză verde.

Suntŭ mulțĭ locuitorĭ ai orașului nostru încă în viață, carĭ îșĭ aducŭ fórte bine aminte de acele timpurĭ când cetățenii acestui orașŭ nu cunosceau darea de accise, tacsele de târgŭ și jugăritulŭ cu atâtŭ mai puținŭ contribuțiunea comunală ce ne apasă astăḑi și cu tóte acestea cetățenii brașovenĭ sĕ bucurau de acelŭ beneficiu că erau în dreptŭ a se duce în anumite ḑile de septămână în pădurile orășenescĭ și a-șĭ duce lemnele trebuincióse în casa sa, fără a plăti vre-o tacsă. Acestŭ beneficiu din ce în ce s'a redusŭ, împovĕrându-se cu taxe, până ce în fine a fostŭ cassatŭ cu totulŭ. Astăḑĭ cetățenulŭ din Brașovŭ trebue sĕ plătéscă lemnele din pădurile orășenescĭ totŭ așa de scumpŭ ca orĭ care străinŭ.

Locuitorii liberului orașŭ Brașovŭ stau în privința pădurei cu multŭ mai rĕu decâtŭ foștii jobagĭ sĕu clăcașĭ. Ruperea unei ramurĭ verḑĭ trebue sĕ-o plătéscă cu viéța, după cum constată faptulŭ comisŭ în nóptea de S. George a. c.

Din incidentulŭ nenorocirei din nóptea S-tului George i-a venitŭ la cunoscință și altŭ înconvenientŭ, adecă că păzitorii de pădure nu-șĭ împlinescŭ misiunea lorŭ la fața loculuĭ, ci retrașĭ printre grădinile cetățenilorŭ. de unde pândescŭ pe cei ce vinŭ aducêndŭ lemne sĕu ramurĭ. Acéstă procedere nu este corectă, deórece suntŭ mulțĭ locuitorĭ din Brașovŭ, carĭ au lemne de pădure prin grădinile și liveḑile lorŭ, de unde ca proprietarĭ suntŭ liberĭ a-șĭ aduce lemne și ramurĭ. După modulŭ de procedere alŭ pădurarilorŭ suntŭ și aceștia espușĭ de a fi denunțațĭ și trașĭ înaintea judecății. Prin urmare pĕdurarii arŭ trebui sĕ pândéscă la fața locului, pentru ca sĕ vadă pe aceia, carĭ taiă lemne chiar din pĕdurea orașului.

Sub asemenĭ împrejurărĭ interpelantulŭ face d-lui primarŭ următórele întrebărĭ:

1. Are d-nulŭ primarŭ cunoștință, că în nóptea de S. George a. c. s'au recviratŭ forțe polițiene pentru apĕrarea pădurilorŭ comunale? Prin ce s'a motivatŭ acéstă mĕsură estraordinară? Ér décă nu ar fi fostŭ motivată acéstă recvirare, este d-lŭ primarŭ aplecatŭ de a trage la rĕspundere pe acelŭ organŭ, care fără causă binecuvêntată a luatŭ acea disposițiune estraordinară și prin aceea a causatŭ, deși numai indirectŭ, mórtea unui concetățianŭ?

2. Are d-lŭ primarŭ cunoștință despre aceea, că păzitorii pădurei orășienescĭ nu-șĭ facŭ datoria lorŭ la fața locului adecă în pĕdure, ci retrașĭ printre grădinile cetățenilorŭ de unde pândescŭ ca sĕ prindă pe aceia, carĭ vinŭ aducêndŭ cu sine lemne sĕu rămurĭ, și este aplecatŭ a dispune delăturarea acestui inconvenientŭ?

3. In fine este aplecatŭ d-lŭ primarŭ a dispune, ce sĕ să presente acestei representanțe comunale spre deliberare unŭ proiectŭ, pe basa căruia sĕ fie în dreptŭ cetățenii acestui orașŭ conformŭ folosinței avute mai nainte de a merge pe fiecare sĕptĕmână odată sĕu de două orĭ prin anumite părțĭ designate din pădurile orășenescĭ, spre a-șĭ tăia și aduce lemnele trebuincióse pentru casa sa sĕu gratisŭ sĕu pe lângă tacse reduse, se înțelege sub privegherea organelorŭ silvanale?

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 19 Maiu. — Esposanții au întocmitŭ unŭ banchetŭ strălucitŭ, în onórea guvernului și a presidiului esposițiunii, la care au luatŭ parte 450 de persóne.

Seghedin, 19 Maiu. — Guvernulŭ a admisŭ sĕ se construiască unŭ nou edificiu pentru gimnasiulŭ superiorŭ. Fabrica de tutunŭ (tăbacŭ) va începe a lucra la 26 Maiu n.

Paris, 19 Maiu. — Starea sănĕtății lui Victor Hugo este îngrijitóre.

DIVERSE.

Două pitice gemene. — Unŭ martorŭ ocularŭ informéză pe »Rĕsboiulŭ,« că în comuna Tătărenĭ, județulŭ Fălciu, femeia Maria N. Marinŭ are două copilițe gemene, una numită Maria în înălțime de 80 centimetri, ér cealaltă de 65 cent., avêndŭ amêndouă etatea de 17—18 anĭ după spusa părinților, și corpulŭ ca la unŭ copilŭ de 3—4 anĭ; vorbescŭ binișorŭ și suntŭ bine dispuse. Au unŭ frate de 21 anĭ, înaltŭ, bine făcutŭ; părinții lorŭ asemenea suntŭ înalțĭ. Acestŭ fenomenŭ e raritate la noi, mai alesŭ în partea locului unde poporațiunea e compusă din ómenĭ înalțĭ.

***

Unŭ măgarŭ călare pe stăpânulŭ sĕu. — La Aveyron, în Francia, a muritŭ un lucrătorŭ numitŭ Cayer, care era de o forță prodigiósă. Intr'o ḑi la o sĕrbătóre a satului unde locuia, pe lângă alte distracțiunĭ se organizase și o cursă de măgarĭ. Cayer se afla călare pe unŭ măgarŭ cu năravŭ. Se dă semnalulŭ plecării; toțĭ concurenții o iau la fugă. Singurŭ Cayer rĕmâne îndărĕptŭ, măgarulŭ lui refusândŭ de a merge. Atuncĭ bietulŭ Cayer descălecă după măgarŭ, intră sub elŭ, și luându-lŭ în spinare o rupe de fuga. Mulțimea începŭ sĕ aplaude în modŭ freneticŭ și Cayer cu măgarulŭ lui ajunse celŭ dintéiŭ la loculŭ destinaŭ: bine înțelesŭ că premiulŭ a fostŭ câștigatŭ de Cayer.

***

Sinuciderile la Monte-Carlo. — In trei lunĭ de ḑile s'au întâmplatŭ 50 casurĭ de sinuciderĭ la Monte-Carlo, Alŭ 50-lea casŭ este unŭ anonimŭ; nu s'a pututŭ afla nicĭ numele nicĭ naționalitatea lui. Elŭ a venitŭ la Monte-Carlo, unde imediatŭ s'a instalatŭ la jocŭ și perḑêndŭ 300,000 francĭ, s'a întorsŭ la hotelulŭ de Rusia unde era așeḑatŭ, și s'a spânḑuratŭ.

***

Batista-telegrafŭ. — In cochetăria americană se bucură în timpulŭ de față de mare favóre batista-telegrafŭ: Apăsândŭ batista pe buze, însemnéză că vreai sĕ facĭ cunoștință; a o întinde pe mână, însemnéză că poțĭ îndrăsni; a o ține atêrnată în josŭ, dai a înțelege că simpatisezĭ; a o înfășura împrejurulŭ mânii, însemnéză indiferență; a o trage peste bărbiă, însemnéză: te iubescŭ; a o deslace cu amêndouĕ mânile, vré sĕ ḑică: te urăscŭ; a o ține pe obrazulŭ dreptŭ, esprimă unŭ gingașŭ: da; a o ține pe obrazulŭ stângŭ, arată unŭ hotărîtorŭ: nu; a o înfășura împrejurul încheeturii mânei drepte, însemnéză: iubesc pe altulŭ; împrejurulŭ încheeturii mânei stânge: nu mĕ incomoda; a o întocmi: așŭ vré sĕ vorbescŭ cu d-ta; a o ține de două colțurĭ: aștĕptă-mĕ; a o lega împrejurulŭ frunții, arată că va fi surprinsŭ sĕu surprinsă; a o ține la urechea dréptă, însemnéză: eștĭ nestatornicŭ; la urechea stângă: am o soliă pentru d-ta; la unŭ ochiu: eștĭ crudelŭ; a o înfășura împrejurulŭ degetului arătătorŭ: sunt mirésă împrejurulŭ degetului inelarŭ: suntŭ măritată.

***

NECROLOG. — Demetriu Alexandrescu Comșiu, proprietarŭ în M.-St.-Ana, după unŭ morbŭ îndelungatŭ, în etate de 42 anĭ, a încetatŭ din viață la 12 Maiu.

Fie'i țĕrîna ușóră!

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Nu ți-arŭ fi ciudă când te-arŭ persecuta străinii, dar tocmai »nația ta română!« Asta e causa de ce Românii de pe aci ducŭ somnulŭ morții și nu vĕdŭ, căRutenii se pregătescŭ sĕ le cânte: »vecĭnica pomenirĕ.«

Cine-i de vină? Românulŭ.

Alŭ câtelea preotŭ românŭ n'ar roși, când ar fi nevoitŭ sĕ spună dacă 'șĭ-a crescutŭ copii romănesce? Rarĭ paserĭ! fare puținĭ!

Și apoi preoții înstrăinațĭ de națiune cum vorŭ puté conduce destinele turmei cuvêntătóre? Judece lumea cititóre, eu tacŭ. Nu vréu sĕ citezŭ unele esemple, nu pentru rușinea lorŭ, ci pentru rușinea nóstră. Amŭ argumente la disposiție, încâtŭ așŭ puté sĕ scriu volume întregĭ, dér numai la timpulŭ sĕu. Și încă ceva: acestŭ soiu de ómenĭ sunt căpătuițĭ, deórece sunt rude cu Pavelŭ, ba nu, cu Petru, și porțile administraturilorŭ și ale parochiilorŭ li se deschidŭ numai decâtŭ.

Am ḑisŭ mai susŭ *cu Pavelŭ*. Sĕ nu credețĭ că m'a luatŭ gura pe dinainte. N'are obiceiu, nu sunt guralivŭ. Am vrutŭ numai sĕ spunŭ, cum ḑicŭ catolicii, c'amêndoi erau în Roma.

Astăḑĭ Roma s'a mutatŭ la Cernăuțĭ și forulŭ e în „resedenț-curte«, după limbagiulŭ poeticŭ alŭ lui Lateș, psaltŭ dela s-ta Parascheva, care cânta pe nasŭ ca pe strună,— D ḑeu sĕ-lŭ erte!

Sĕrmanulŭ Lateș! Elŭ sĕ fi sciutŭ, că 'n »resedenț-curte« se va ucide sêmțulŭ naționalŭ românŭ și va fi favorisatŭ elementulŭ rutênŭ, de ciudă nu l'ar fi imortalisatŭ, dér nicĭ N. Mitrofaniță n'ar fi tipăritŭ cu spesele sale vestita epopeă națională-psaltirescă, ca sĕ rĕmână dreptŭ recompensă 12 anĭ cooperatorilorŭ în Cernăuțĭ.

Când scriu aceste rêndurĭ cam stau pe gândurĭ, căcĭ cine scie ce mi-a torsŭ și mie ursita! Dér ḑicŭ și eu ca Christosŭ: „de am vorbitŭ de rĕu vĕdesce-mĕ, ér de am vorbitŭ adevĕrulŭ de ce mĕ pălmuescĭ?«

Nu de multŭ foculŭ a voitŭ sĕ se jóce cu perinile jidovescĭ din Vijnețŭ. Pe la Vijnețŭ încă suntŭ Românĭ, scițĭ »Românŭ dela Vijneța.« „Armonia«, societate filarmonică, sare sĕ-i dea ajutorŭ. Nu cu proscă (pompă), ci c'unŭ concertŭ „Nóptea sântului George» de T. Alexi, pe note de T. Flondor omŭ din țĕră. Banii Românilorŭ s'au dusŭ în punga evreilorŭ. Óre de-ar ardé unŭ satŭ românŭ, »Armonia« ar sări sĕ dea celorŭ incendiațĭ o para? Dér mai bine ar fi sĕ ne feréscă sântulŭ, căci décă nu, enigma póte s'ar deslega, adecă așa cum cugetămŭ noi: ar sta cu mânile 'n șoldŭ.

La noi în țĕră străinii-sŭ domnĭ. Ei strângŭ paralele, ér nouĕ ne rĕmâne cenușa, ca odată Spaniei, ér Englitera luá aurulŭ.

Sĕ vĕ aducŭ unŭ esemplu. In seminariulŭ ort. or. din Cernăuțĭ speculațiunea trece marginile. Avemŭ preotese vĕduve, care arŭ puté sĕ țină alimentarea, bucătăria.— Nu! pentru că suntŭ românce, nu li se póte acorda acestŭ privilegium majus. O polonă îșĭ batejocŭ de bieții teologĭ,— le dă de mâncare mĕrunțișurĭ de carne de pe la casapĭ. Reclame nu 'ncapŭ, căcĭ are la spate pe Rectorulŭ, și pentru fiecare alumnŭ are 24 de fior. v. a. pe lună; ei sunt la 50, socotițĭ câtŭ face. Éca protecțiune pentru străinĭ și desconsiderațiune pentru ai noștri

Dar unde am începutŭ și unde am finitŭ! Scusațĭ, tóte stau în legătura strânsă. Am voitŭ sĕ vĕ spunŭ numai despre Românii noștri din Bucovina, și sĕ fiu unŭ augurŭ falsŭ, dér după auspițiele ce se arată pentru ce-i românescŭ, Rutenii au sĕ devie domnĭ în țĕră și atuncĭ câțĭ vorŭ mai fi Românĭ vorŭ trebui sĕ la lumea 'n capŭ.

Atuncia vorŭ vedé, vorŭ înțelege și vorŭ ḑice: noi amŭ persecutatŭ pre aceia, carĭ numai binele ne-au voitŭ. Unde suntŭ mormintele lorŭ, ca sĕ plângemŭ cu dênșii!

Cu deosebită stimă se subscrie acela pre care

Cernăuțĭ, 1885 Maiu 11. Ilŭ scițĭ.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	89	90
Renta rom. amort. (5%)	91 1/2	92 1/2
» convert. (6%)	88	90
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	30 1/2
Credit fonc. rural (7%)	100 1/2	101 1/2
» „ „ (5%)	84	85
» » urban (7%)	96 3/4	98
» » » (6%)	90	92
» » » (5%)	81 1/2	82 1/2
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
« » » Naţională	—	—
Aurŭ	13.1/4%	12 3/4
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97 60
Rentă de hârtiă 5%	92.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.
Bonurĭ croato-slavone	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.75
Renta de hârtiă austriacă	82 40
Renta de arg. austr.	82.90
Renta de aurŭ austr.	107 70
Losurile din 1860	138 75
Acţiunile băncei austro-ungare	857 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Act. băncei de creditŭ austr.	288 70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 85
Napoleon-d'orĭ	9.84
Mărcĭ 100 imp. germ.	60.85
Londra 10 Livres sterlinge	124.06

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căiei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucuresci	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	3.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa micĕ	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.30	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clusiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucuresci	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicica	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenu omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicica	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşeni	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Nemeth-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşeni	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile grose.

Tipografia ALEXI, Braşov.